

Spravodajská dezinformácia pri plnení úloh spravodajských služieb v Slovenskej republike

Anotácia: Autori v príspevku zdôvodňujú potrebu využívať nepravdivé, zavádzajúce alebo manipulatívne podané informácie v účelovej komunikácii príslušníkov spravodajských služieb s objektmi spravodajského záujmu, pričom tieto informácie sú nimi zámerne vytvorené, prezentované a šírené s jednoznačným úmyslom – tieto objekty klamať alebo zavádzať (*metóda spravodajskej dezinformácie*). V danom kontexte argumentmi zdôrazňujú, že príslušníci spravodajských služieb (v *pozícii štátnych orgánov*) sú tento účelový postup oprávnení realizovať v súlade so zákonom a v rozsahu zákona – osobitne pri zabezpečovaní primeranej obrany v ich činnosti.

Kľúčové slová: policajno-bezpečnostná činnosť, dezinformácia, spravodajské služby, spravodajské dezinformácie

Úvod

Na základe informácií, ktoré sú publikované, resp. zverejňované v médiách, je možné vysloviť záver, že niektoré subjekty pri plnení svojich protispoločenských zámerov používajú dezinformácie. Mnohí z nich sa pri tejto špecifickej forme komunikácie opierajú o slobodu prejavu, ktorá je zakotvená v Ústave Slovenskej republiky (*zákon SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „Ústava“*).

V Ústave článku 26 je zakotvená sloboda prejavu ako jedna zo základných slobôd, obsahom ktorej je *„právo každého vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu“*

Nepochybne ide o jednu z najdôležitejších slobôd občana žijúceho v právnom štáte. Avšak, tieto subjekty pri používaní dezinformácií účelovo nechcú akceptovať, že slobody v právnom štáte nemajú bezbrehý rozmer a nemôžu vyvolať chaos či anarchiu v spoločnosti a pod. V danom kontexte nerešpektujú, že sloboda znamená poriadok, súbor pravidiel platných pre každého, bez výnimiek. Pri objektivizácii tejto konštatácie je možné uviesť, že samotný článok 26 Ústavy v štvrtom odseku ponúka limit na využívanie spomínanej slobody. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Uvedeným obmedzujúcim zákonom je aj zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (*ďalej len „Trestný zákon“*). V súlade s jeho dikciou využívanie rôznych foriem komunikácie nemôže byť v rozpore so záujmami, ktoré Trestný zákon chráni, ktoré predstavujú objekt skutkových podstát trestných činov. Jedným z takýchto chránených objektov je aj záujem štátu na ochrane pokojného občianskeho spolužitia pred vyvolávaním vážneho znepokojenia v dôsledku rozširovania a oznamovania nepravdivých poplašných správ.

Podľa § 361 Trestného zákona sa *„prečinu šírenia poplašnej správy“* dopustí ten, *„kto úmyselne spôsobí nebezpečenstvo vážneho znepokojenia aspoň časti obyvateľstva nejakého“*

miesta tým, že rozširuje poplašnú správu, ktorá je nepravdivá, alebo sa dopustí iného obdobného konania spôsobilého vyvolať také nebezpečenstvo.“¹

Na základe právneho výkladu uvedených skutkových podstát prečinu šírenia poplačnej správy je za trestnoprávne konanie páchatel'a možné považovať „rozširovanie nepravdivých správ“ ako určitej formy komunikácie. Je to tak preto, lebo „poplašná správa je určitým subjektom verejne² prezentovaná s jeho vedomím, že sa jedná o nepravdivú informáciu, ktorá svojim obsahom je spôsobilá vyvolať vážne znepokojenie – strach, úzkosť alebo paniku a to adresne u skupiny obyvateľstva.“³ To znamená, že pre potreby naplnenia tejto skutkovej podstaty prečinu subjekt musí vykonať konanie určitými formami komunikácie. Príkladmi takýchto komunikácií (šírenia takýchto informácií) sú rôzne formy⁴ dezinformácií, ktorých „cieľom je často vyvolávanie strachu, paniky či napätia medzi obyvateľmi“, ktoré v krajnom prípade môže vyústiť až do občianskej neposlušnosti napr. „formami podnecovania“ (Trestný zákon – § 337).

Pri zdôvodňovaní nami prezentovaného výkladu uvádzame, že pri tomto protizákonnom konaní dochádza k rôznym sociálnym kontaktom. Tieto kontakty majú rôznu formu, dobu a dĺžku trvania. V týchto kontaktoch prebieha sociálna interakcia, ktorou rozumieme „konanie, ktoré je dôsledkom vzájomného ovplyvňovania jednotlivcov, ako i skupín“.⁵ Z dikcie zákona je zrejmé, že zo strany konkrétneho subjektu dochádza k účelovému pôsobeniu na ľudí. V priebehu jeho správania a konania sa ním prezentovaná správa stáva podnetom pre správanie a konanie u tých subjektov, ktorým je adresovaná. To znamená, že jej prezentácia sa odohráva prostredníctvom komunikácie.

„Komunikácia je proces, pri ktorom sa buď priamym, alebo nepriamym sociálnym kontaktom sleduje informácia a jej význam.“⁶ V sociálno-psychologickom poňatí je komunikácia chápaná „ako špecifická forma sociálneho styku, spočívajúca v odovzdávaní významov v sociálnom správaní a sociálnych vzťahoch ľudí a je vnútorne spätá so vzájomným pôsobením ľudí, so sociálnou interakciou.“⁷ V danom kontexte je relevantné, že komunikačné správanie je vždy zamerané na dosiahnutie predpokladaného cieľa, ktorým môže byť:

- ✓ výmena informácií – zmena vlastnou alebo partnerovou informovanosťou, socializácia, uspokojenie individuálnych potrieb znalostí, prejav sebarealizácie, uznanie, úcta, bezpečie a pod.,
- ✓ ovplyvňovanie správania sa ľudí – zmena alebo vytváranie pocitov a psychického stavu skupiny ľudí, riadenie skupiny, udržiavanie a rozvoj sociálnych vzťahov, ako aj súdržnosti skupiny,

---

¹ Podľa § 362 Trestného zákona sa šírenia poplačnej správy dopustí aj ten, kto za krízovej situácie štátu spôsobí, hoci aj z nedbanlivosti, nebezpečenstvo vážneho znepokojenia, malomysel'nosti alebo porazeneckej nálady aspoň u časti obyvateľstva nejakého miesta tým, že rozširuje poplašnú správu.

² Podľa § 122 ods. 2 Trestného zákona je trestný čin spáchaný verejne, ak je spáchaný obsahom tlačoviny alebo rozširovaním spisu, filmom, rozhlasom, televíziou, použitím počítačovej siete alebo iným obdobne účinným spôsobom, alebo pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami.

³ Podľa § 129 ods. 1 Trestného zákona sa skupinou osôb rozumejú najmenej tri osoby.

⁴ Forma je funkčný prejav realizovaného procesu, účelovo používaných prostriedkov v metódach.

⁵ KOMINAREC, I., 2008. Multikultúrna výchova vo voľnočasových aktivitách. In. *Konferencia pedagógov voľného času školských zariadení*.

⁶ Pôvod termínu komunikácia možno hľadať v latinskom *communicare – communem reddere* - čo znamená informovať, riadiť sa niekým, činiť niečo spoločným, spoločne niečo oznámiť, sprostredkovať svoje myšlienky, predstavy, zámery niekomu inému.

⁷ JANOUŠEK, J. 1984. *Společná činnost a komunikace*.

- ✓ ovplyvňovanie medzil'udských vzťahov medzi jedincami aj k vlastnej osobe, napr. vyjadrovanie sympatií alebo antipatií.

Jedným zo základných komponentov systémového procesu komunikácie je komunikačné spojenie, pri ktorom subjekt (*účastník komunikácie*) prezentuje (*zdieľa, interpretuje,...*) informáciu kódovanú v danom znakovom systéme, adresát prijme túto informáciu, v rámci spätnej väzby na ňu zareaguje, a tým sa komunikačné spojenie uzatvorí.

Uvedomujeme si, že nami uvedený výklad skutkovej podstaty prečinu v § 361 *Trestného zákona – Šírenie poplašnej správy* je prezentovaný konštruktívne a účelovo. Je to tak preto, lebo pri jeho spracovaní chceme zdôvodniť právnu reguláciu týchto špecifických foriem komunikácií, ktoré používajú vybrané štátne orgány pri plnení zákonom stanovených úloh.

Pred samotným riešením tohto problému si dovoľujeme uviesť názor svetoznáameho rímskeho filozofa, dramatika a štátnika Luciusa Senecu (4 p.n.l. – 65 n.l.), ktorý mal konštatovať: „*Niektoré veci sa napravia len podvodom*“.⁸ Je to tak preto, lebo tento názor je možné vysvetliť nielen vo vzťahu uvalenia trestno-právnej sankcie za spáchaný trestný čin, ale aj vymedziť určité okolnosti vylučujúce protiprávnosť tohto činu.

V tomto kontexte je „*dezinformácia (úmyselne falošná informácia) – overiteľne nepravdivá, zavádzajúca alebo manipulatívne podaná informácia, ktorá je zámerne vytvorená, prezentovaná a šírená s jednoznačným úmyslom klamať alebo zavádzať, spôsobiť nejakú ujmu alebo zabezpečiť nejaký zisk (napríklad hospodársky či politický). Dezinformácia často obsahuje element, ktorý je zjavne pravdivý, čo jej dodáva na dôveryhodnosti a môže tak skomplikovať jej odhalenie. Medzi dezinformácie nepatria neúmyselné chyby v spravodajstve, satira a paródie, ani správy a komentáre naklonené jednej strane, ktorú sú takto zreteľne označené.*“⁹

Na základe výkladu prezentovanej charakteristiky je možné uviesť, že dezinformácia je proces špecifických činností. Špecifická funkcionalita tohto procesu sa odráža v jeho účelovej podstate a konkrétnej forme konania. Pri objektivizácii uvedeného je možné uviesť, že z hľadiska funkčnosti sú dezinformácie klasifikované ako:

1. Súbor nátlakových a podvratných činností, konvenčných a nekonvenčných, vojenských a nevojenských metód, ktoré môžu štátne aj neštátne subjekty využívať na dosiahnutie konkrétnych cieľov bez formálneho vyhlásenia vojny a pod prahom zvyčajnej reakcie – dezinformácie, forma hybridné hrozby.¹⁰
2. Policajno-bezpečnostná činnosť, ktorú v právnom štáte realizujú kompetentné štátne orgány pri plnení zákonom stanovených úloh, osobitne pri eliminácii s ňou súvisiacich rizík a hrozieb - dezinformácie používané pri ochrane práv a slobôd v právnom štáte.

---

⁸ PODOLAN, M., 2014. *Kniha citátov*, s. 466.

⁹ SLOVENSKÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA, NÁRODNÉ BEZPEČNOSTNÉ ANALYTICKÉ CENTRUM: *Hybridné hrozby, krátky terminologický slovník*, s. 26.

¹⁰ *ibidem* s. 41.

Vzhľadom na to, že daná problematika je v odborných periodikách stálym predmetom diskusie, k tejto kategórii v tomto príspevku nezaujímame stanovisko (*komentár*).

1 Policajno-bezpečnostné činnosti v právnom štáte

Slovenská republika je zvrchovaným právnym štátom, plne integrovaným v euroatlantickom priestore s dobrými predpokladmi politického, ekonomického, kultúrneho a spoločenského rozvoja. Vyznáva, obhajuje, presadzuje a chráni hodnoty slobody, mieru, demokracie, ľudských práv a občianskych slobôd, spravodlivosti, solidarity a plurality.¹¹ Na vrchole jej bezpečnostných záujmov stojí zaistenie politickej nezávislosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti, nedotknuteľnosti hraníc a identity Slovenskej republiky, udržanie a rozvoj demokratického ústavného poriadku a právneho štátu, ako aj bezpečnosť všetkých jej občanov a obyvateľov, vrátane ochrany života a zdravia, individuálnych ľudských práv a občianskych slobôd.

Niet sporu o tom, že predpokladom bezpečnosti v štáte je funkčný bezpečnostný systém, zahŕňajúci subjekty a profesionálne ľudské zdroje na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Na základe poznania situácie v Slovenskej republike považujeme za vhodné k uvedenému uviesť, že jej bezpečnostný systém je realizačne orientovaný na včasné varovanie, prevenciu, zmiernovanie a odstraňovanie následkov krízových situácií. Slovenská republika systémovo vytvára podmienky pre organizačno-riadiace, materiálne a technické zabezpečenie potreby riešenia krízových situácií, vrátane efektívneho informačného, komunikačného a vyhodnocovacieho systému krízového riadenia štátu a krízovej spolupráce s EÚ a NATO. Participuje na zdokonaľovaní systému plánovania na úseku bezpečnosti pre všetky orgány štátu a jeho výkonné zložky. Posilňuje inštitucionálne a personálne kapacity pre riešenie bezpečnostných hrozieb a situácií, najmä vytvára dostatočné analytické kapacity v rámci všetkých relevantných ústredných orgánov štátnej správy.

Výsledky analýzy bezpečnostnej situácie a jej predikcie potvrdzujú, že sa výrazne zvyšuje potreba transferu nových racionálnych (*vedeckých*) poznatkov, ktorými je možné zvýšiť účinnosť a efekty realizácie policajno-bezpečnostných činností. Predpokladom toho je objektívne realizovaná identifikácia ich potreby, alternatívne správanie pri plnení zákonom stanovených úloh policajno-bezpečnostnými orgánmi, v neposlednom rade ich permanentná kontrola. V tomto kontexte akceptujeme, že každý spoločenský systém potrebuje k optimálnemu vývoju a fungovaniu určité mechanizmy a prostriedky vlastnej ochrany. Pocit bezpečnosti je základnou spoločenskou potrebou. „*Bezpečnosť chápeme ako súbor opatrení na ochranu rozvoja chránených záujmov spoločnosti. Predstavuje integrálny pojem, ktorý spája všetky atribúty jednotlivých bezpečností (napr. vonkajšiu, vnútornú, jadrovú, zdravotnú, ekologickú, kybernetickú a pod.)*“¹²

Bez adekvátneho efektívneho riešenia bezpečnosti nie je možná reálna ekonomická prosperita a kultúrny rozvoj občanov, zvyšovanie a skvalitňovanie ich životného štandardu, rozvoj slobodných aktivít vo všetkých spoločenských sférach i ochrany ľudskej dôstojnosti. Preto základnou spoločenskou objednávkou policajno-bezpečnostných činností je predovšetkým identifikácia a uspokojovanie potreby bezpečnosti občanov a spoločnosti.¹³

---

¹¹ ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2011. *Správa o právnom štáte prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 86. plenárnom zasadnutí (Benátky 25. – 26. marca 2011)*.

¹² ERNEKER, J. a V. PORADA a kol., 2006. *Poznávaní potreb a transfer vedeckých poznatkov do policejní praxe*, s. 54.

¹³ Policajno-bezpečnostné činnosti sú účelovo, cieľavedome realizované opatrenia a úkony orgánmi štátnej správy a inými participujúcimi subjektmi pri plnení delegovaných úloh na úseku bezpečnosti, ktoré vyplývajú nie len z právnych predpisov, ale aj z medzinárodných zmlúv (*svoj regulatívny význam majú aj neprávne normatívne systémy, najmä mravné normy*).

V právnom štáte sú realizované kompetentnými štátnymi orgánmi pri zabezpečovaní úloh na úseku ochrany a obrany, suverenity, demokracie, slobody a práva. Osobitne sú tieto postuláty aktuálne na úseku identifikovania rôznych foriem rizík, resp. hrozieb bezpečnosti, ktorého výstupy vykazujú relevanciu pri nachádzaní riešení ich kontroly (*realizácii preventívnych a represívnych opatrení*).

Z toho, čo bolo doposiaľ uvedené, vyplýva, že policajno-bezpečnostné činnosti sú vedome zamerané na uspokojovanie základných potrieb človeka, kam nepochybne ochrana života, zdravia a majetku patria, s mravným podtextom, ktorý je zosúladený s akceptáciou zásad profesionálnej etiky. Pragmaticky k uvedenému je vhodné dodať, že tieto činnosti sú realizované v reálnych spoločenských (*bezpečnostných*) situáciách, ktoré sú variabilné, vyznačujú sa značnou zložitosťou a vykazujú ako objektívne, tak aj subjektívne determinanty.

Vyplýva to predovšetkým z toho, že rozhodujúcim predpokladom existencie každého štátu, jeho politickej stability, ekonomickej prosperity a pokojného sociálneho a kultúrneho vývoja, je racionálne vybudovaný a permanentne fungujúci systém účinnej obrany jeho ústavného zriadenia, zvrchovanosti, územnej celistvosti, bezpečnosti, vnútorného poriadku, hospodárskych a iných oprávnených záujmov, práv a slobôd všetkých jeho občanov - bezpečnosti. Štát na tento účel zriaďuje orgány a vybavuje ich konkrétnymi kompetenciami. Základným zmyslom týchto opatrení je predísť porušovaniu alebo ohrozovaniu chránených hodnôt a záujmov. V tomto smere sa presadzuje zásada „ofenzívnosti“, ktorá nedovoľuje čakať než samotné ohrozenie nastane. Prax potvrdzuje, že nadobudnutá dispozícia poznania z účelovo realizovaných policajno-bezpečnostných činností je dostatočnou zárukou prijímania, dôsledného uplatňovania preventívnych opatrení a vytvárania podmienok pre zabezpečovanie funkčnej ochrany bezpečnosti. Je to tak aj preto, lebo sú pomerne frekventovane vytvárané a využívané utajene, osobitne pred tými, ktorí svojimi aktivitami spôsobujú ohrozenie a riziká na úseku ochrany bezpečnosti. Osobitne, v podmienkach Slovenskej republiky, tieto činnosti realizujú príslušníci Slovenskej informačnej služby, Vojenského spravodajstva a Národného bezpečnostného úradu, ktorí ju účelovo uskutočňujú formou spravodajskej činnosti; a príslušníci Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Kriminálneho úradu finančnej správy, ktorí ju účelovo uskutočňujú formami operatívno-pátracej činnosti.

2 Dezinformácie používané pri ochrane práv a slobôd v právnom štáte

Akákoľvek policajno-bezpečnostná činnosť v Slovenskej republike je realizovateľná len prostredníctvom a v medziach ústavného a právneho systému. Musí byť teoreticky odvodená z princípov právneho štátu, čo predovšetkým znamená:

- ✓ rovnaké zásady, ktoré platia pre iné úseky štátnej správy, platia i pre tieto činnosti,
- ✓ pri realizácii policajno-bezpečnostných činnostiach je možné zasahovať do práv a slobôd občanov výlučne na základe zákona a v jeho medziach (*secundum et intra legem*),

---

V právnom štáte PBC tvorí systém opatrení a úkonov, ktoré realizujú kompetentné orgány štátnej správy pri účelovom plnení úloh na úseku ochrany ľudských práv a slobôd (*kontroly kriminality a inej protispoločenskej činnosti, ochrany verejného poriadku, života, zdravia, majetku, ...*). Špecifikáciu PBC *de facto* vymedzujú zákonom delegované kompetencie (*právna regulácia, zodpovednosť*), ktoré sú policajno-bezpečnostné orgány povinné akceptovať pri plnení stanovených úloh.

- ✓ policajno-bezpečnostné orgány sú viazané nielen interným právom, ale i medzinárodnými právnymi aktmi, ktoré Slovenská republika ratifikovala alebo iným spôsobom prevzala do svojho právneho poriadku.

Ak má existovať a zároveň rešpektovať vláda zákona, musia byť práva, slobody a povinnosti určené zákonom pre všetkých ľudí rovnako a musí sa zaručiť, že v podobných situáciách sa bude zaobchádzať so všetkými ľuďmi rovnako. Jeden zo základných aspektov tohto práva nachádzame v čl. 26 *Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach*, v ktorom sa uvádza: „*Všetci ľudia sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákonom bez akejkoľvek diskriminácie...*“. Existencia zákona v tomto zmysle vytvára pocit istoty, pokiaľ ide o práva a povinnosti, pretože tieto práva a povinnosti sú stanovené v pozitívnom práve. Kedykoľvek ľudia chcú a potrebujú, môžu si svoje práva a svoje povinnosti, ktoré im garantuje zákon, zistiť a môžu sa domáhať ochrany zákona voči protiprávnemu alebo svojvoľnému zasahovaniu do ich práv a povinností.¹⁴

V plnom rozsahu to platí aj pre spravodajskú činnosť a operatívno-pátraciu činnosť, ktorú realizujú kompetentné štátne orgány predovšetkým pri participácii na plnení funkcií právneho štátu. Tieto orgány vo vzťahu k občanom musia rešpektovať zákonné limity a ústavné garancie policajno-bezpečnostných zásahov v jasnej, konkrétnej delimitácii práva verejného a súkromného. Pri plnení spoločnosťou delegovaných úloh musia vychádzať z Ústavy Slovenskej republiky a Listiny základných práv a slobôd, ktoré tvoria medze zásahu štátu do občianskej sféry. Ich kompetencie (povinnosti, oprávnenia) sú sekundárne zákonne konkretizované v príslušných zákonoch.

Rešpektujúc potrebu účelovej redukcie pri plnení nami stanovených cieľov, v ďalšej časti príspevku sme sa rozhodli zdôvodniť oprávnenosť aplikácie dezinformácií pri plnení úloh spravodajskými službami v Slovenskej republike.

Úlohou *Slovenskej informačnej služby* je v rozsahu jej pôsobnosti získavať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie o objektoch, ktoré sú rámcovo vymedzené v ustanovení § 2 ods. 1, 2 zákona č. 46/1993 Z.z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov. V súvislosti s uvedenými aktivitami je Slovenská informačná služba oprávnená vykonávať primerané bezpečnostné opatrenia, ak je to potrebné na zabránenie vyššie uvedených aktivít a ohrození a na realizáciu zahraničnopolitických záujmov Slovenskej republiky.¹⁵

Vojenské spravodajstvo je spravodajská služba, ktorá plní úlohy na úseku obrany, obranyschopnosti a bezpečnosti Slovenskej republiky v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Na účely zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve sa spravodajskou činnosťou rozumie „súhrn spravodajských, analytických a iných úkonov vykonávaných Vojenským spravodajstvom spravidla utajeným spôsobom vrátane zabezpečenia realizácie týchto úkonov a jej podpora, zameraných na získavanie informácií a vecí, a to aj používaním osobitných prostriedkov a využívaním osobitných oprávnení, sústreďovanie a vyhodnocovanie získaných informácií.“¹⁶

Vojenské spravodajstvo vykonáva spravodajskú činnosť a bezpečnostné opatrenia na úseku obrany, obranyschopnosti a bezpečnosti Slovenskej republiky a v rozsahu svojej

---

¹⁴ ROVER, de C., 2002. *Službiť a chrániť, Ľudské práva a humanitárne právo pre policajné a bezpečnostné sily*, s. 142.

¹⁵ § 2 ods. 3 zákona č. 46/1993 Z.z. o Slovenskej informačnej službe v platnom znení.

¹⁶ § 3 písm. a) zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve v platnom znení.

pôsobnosti sa podieľa na spravodajskom zabezpečení obrany, ktorým je plánovanie a riadenie spravodajských operácií pri obrane štátu, plnení úloh vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, plnení ďalších úloh podľa osobitných predpisov a plnení úloh z dohôd a záväzkov vojenskej povahy.¹⁷

Ak je to potrebné na predchádzanie alebo zabránenie aktivitám, ktoré ohrozujú obranu, obranyschopnosť alebo bezpečnosť Slovenskej republiky, Vojenské spravodajstvo vykonáva primerané bezpečnostné opatrenia.¹⁸

Vojenské spravodajstvo na účely plnenia zákonom stanovených úloh získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie dôležité na zabezpečenie obrany, obranyschopnosti a bezpečnosti Slovenskej republiky na území Slovenskej republiky a mimo územia Slovenskej republiky, v kybernetickom priestore („*kybernetická obrana*“) a kybernetickej bezpečnosti v rozsahu stanovenom všeobecným predpisom o kybernetickej bezpečnosti prostredníctvom Centra pre kybernetickú obranu Slovenskej republiky (*ďalej len „centrum“*), ktoré je osobitnou organizačnou zložkou Vojenského spravodajstva. Centrum sa podieľa aj na plnení úloh, riadi, koordinuje a vykonáva kybernetické operácie prostredníctvom činnosti zameranej na podporu obrannej informačnej a komunikačnej infraštruktúry, pasívnu obranu a aktívnu obranu v kybernetickom priestore alebo prostredníctvom kybernetického priestoru.¹⁹

Z uvádzaných právnych noriem je zrejmé, že zameranie spravodajskej činnosti, ktorú realizujú príslušníci Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva je rozsiahle. Niet sporu o tom, že na účel a vzhľadom na konkrétny obsah spravodajskej činnosti, ktorú tieto spravodajské služby realizujú, je táto činnosť dôležitým článkom v sústave opatrení prijímaných Slovenskou republikou na ochranu bezpečnosti. V tomto zmysle je možné spravodajskú činnosť charakterizovať ako jednu z určitých právnych záruk pre plnenie funkcií právneho štátu (*vnútorné, vonkajšie*). Pritom je nutné uviesť, že spravodajská činnosť nie je jednoduchým súborom rôznych opatrení vykonávaných z času na čas len v určitých prípadoch a za vhodných podmienok, ale je to zložitý, vnútorne diferencovaný ucelený systém, ktorý tvorí hierarchia podsystemov rôzneho stupňa zložitosti ich realizačnej štruktúry, organizácie a funkčného poslania.

Pri realizácii spravodajskej činnosti takmer neexistujú úlohy²⁰, pri plnení ktorých by bolo dostatočné použitie iba jednej metódy. Naopak, je typické, že v systémovej realizačnej štruktúre procesov spravodajskej činnosti sa využívajú metódy, ktoré sa navzájom predpokladajú, dopĺňajú a posilňujú.

Spravodajská činnosť, ktorej významným determinantom je prostredie, v ktorom sú jej procesy realizované (*v jeho obsahu bezpečnostná situácia, objekt spravodajského záujmu, spravodajská úloha, ...*) permanentne potvrdzuje, že jej realizátori aplikujú rôzne postupy pri dosahovaní stanovených cieľov (*intencionalita*). Zákon ani iná právna norma nemôže poskytnúť vyčerpávajúci výpočet všetkých metód a taktických postupov, ktoré sa používajú alebo môžu aplikovať v tejto špecifickej činnosti.²¹ Každý pokus o taxatívny výpočet metód v

---

¹⁷ § 3 písm. a) zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve v platnom znení.

¹⁸ § 4 ods. 3 zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve v platnom znení.

¹⁹ § 7 zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve v platnom znení.

²⁰ Úloha je to, čo treba vykonať; určená, vymedzená činnosť smerujúca k istému cieľu.

²¹ Zákon musí byť krajne všestranný, úplný, jasný, zároveň však taktiež lakonický. Z toho dôvodu vyžaduje podrobnú reglementáciu v prijatých podzákonných normatívnych aktoch, ktoré všeobecné zákonné ustanovenia detailizujú a konkretizujú. Na úspešné plnenie spravodajských úloh je potrebné, aby realizátori spravodajskej činnosti využívali adekvátne prostriedky, metódy a formy, ktorými v pozícii orgánov štátnej správy disponujú, osobitne utajené.

jednotlivých právnych normách vo svojich dôsledkoch nie je ničím iným ako pokusom zastaviť možnosti ich rozvoja, zdokonaľovania a rozširovania pôsobenia pri ich praktickej realizácii. Napokon, skôr ani nie je možné zistiť všetky konkrétne situácie, v ktorých sa tieto postupy aplikujú. Aj napriek tomuto konštatovaniu je vhodné zdôrazniť, že realizátori spravodajskej činnosti sú pri aplikovaní metód povinní rešpektovať zákonné limity upravujúce ich reguláciu (*právna regulácia vytvára dostatočné záruky pred prípadným zneužitím ich aplikácie v ich prospech, resp. iného subjektu*).

Treba si však uvedomiť, že otázky zákonnosti nemožno zúžiť len na zásady, že to, čo je v zákone výslovne uvedené, je aj povolené. Tieto záležitosti je potrebné vidieť v otázke „*prípustnosti*“ metód spravodajskej činnosti. Prípustnosť ako základný postulát ich aplikácie, ale aj metodológie tvorby a skvalitňovania metód spravodajskej činnosti spočíva v tom, že podstata, obsah, účel, ciele a postupy ich realizácie nemôžu byť v rozpore so zákonom (*spravodajské poznanie, vytváranie prostredia pre toto poznanie*). Musia vyplývať z „*ducha*“ zákona (*z jeho právneho výkladu*). Ďalšou hlavnou zárukou toho je, okrem už uvedeného, aj odôvodnenosť týchto metód. V danej súvislosti za zákonné a prípustné pre spravodajskú prax je možné označiť len tie metódy, ktoré spĺňajú tieto požiadavky:

- ✓ sú vyjadrením demokratického základu právneho poriadku (*princípy právneho štátu*),
- ✓ nie sú zákonom výslovne zakázané,
- ✓ vychádzajú zo zákona o spravodajskej službe, predovšetkým z jeho základných zásad,
- ✓ sú nimi plnené stanovené úlohy, ktoré občan delegoval na spravodajskú službu,
- ✓ sú nimi vytvárané podmienky pre účinné a efektívne plnenie spravodajských úloh,
- ✓ majú vedecký charakter, ich aplikáciu je možné kontrolovať.

Metódy v realizácii spravodajskej činnosti dominantne plnia poznávaciu funkciu. Ich aplikácia má prispieť k zvyšovaniu účinnosti, efektivity, ktorá sa odráža v dosiahnutej pridanej hodnote v poznaní objektov spravodajského záujmu, ako aj k participácii na iných úlohách na úseku bezpečnosti. Realizátori týchto metód (*subjekty – spravodajské služby, príslušníci a pracovníci spravodajských služieb*) sú pri ich aplikácii povinní dodržiavať celý rad zásad. Spomedzi nich je ako mimoriadne dôležité označiť *zásady aktivity, rýchlosti, objektivity, úplnosti (konštruktívnosti)* a v neposlednom rade *utajenia*.

Príslušníci pri realizácii spravodajskej činnosti konajú proaktívne. Pri plnení zadaných úloh nevyčkávajú pasívne na podnety z vonku, ale predovšetkým operatívne, ofenzívne s požadovanou invenciou, vyhľadávajú aj latentné fakty (*informácie o objektoch a predmetoch spravodajského záujmu*) a vykonávajú primerané bezpečnostné opatrenia, ak je to potrebné na zabránenie vyššie uvedeným aktivitám a ohrozeniam a na realizáciu zahraničnopolitických záujmov Slovenskej republiky. Zásadu akcieschopnosti spravodajskej činnosti presadzujú predovšetkým požiadavkou, aby postup aplikácie metód nebol žiadnym spôsobom subjektívne svojvoľne začatý, aby bol nestranný a pod. Zjednodušene povedané, pri aplikácii metód sú povinní akceptovať konkrétnu realitu. Je neprípustné akékoľvek vonkajšie ovplyvňovanie pri ich rozhodovaní. Toto však neobmedzuje výkon kontroly ich činnosti a pod.

Vo vzťahu k spravodajskej realizácii obranných opatrení je relevantná ich vlastnosť, ktorú zákonodarca vyjadruje prívlastkom „*primeraná*“. Zastávame názor, že rovnako ako pri realizácii iných úkonov a opatrení sa primeranosť spája s hodnotením úrovne intenzity obrany, teda primeranosťou obrany intenzite útoku. To znamená, že toto pôsobenie nie je závislé od prostriedku, ale od toho, ako ho príslušníci spravodajskej služby použijú.

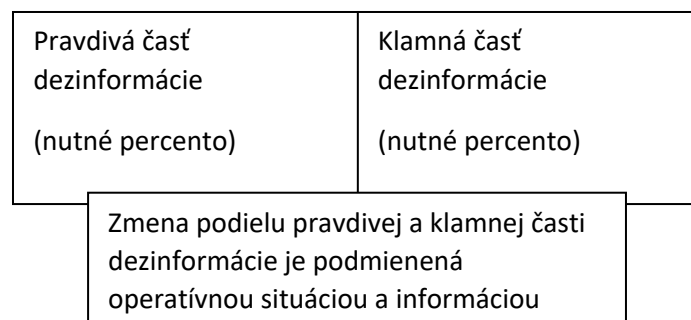
Z hľadiska následku (*škoda, ujma*) sa primeranosť obrany posudzuje porovnaním následku, ktorý nastal, resp. mohol nastať pri plnení spravodajských úloh, resp. následkov, ktoré predstavujú riziká a hrozby pri ochrane záujmov právneho štátu.

Pri plnení spravodajských úloh príslušníci spravodajských služieb primeranosť obranných opatrení posudzujú podľa objektívnych okolností, ktoré existujú, resp. môžu vzniknúť v určitom čase a mieste (*prostredie = situácia + udalosť*). Na základe impulzu vymedzujú identitu potreby ich realizácie. Vzhľadom na závažnosť ich poslania nemožno od nich žiadať, aby vyčkávali a spoliehali sa na náhodu, že následok, ktorý objektívne i podľa ich predstavy z útoku hrozí, nenastane, a aby nepoužili primerané a dostupné prostriedky obrany tak, aby hroziaci útok znemožnili, a tým zabezpečili úspešné plnenie stanovených úloh na úseku spravodajského poznávania. Aj napriek tomu, že to nie je *expressis verbis* uvedené, posudzovanie splnenia podmienky primeranosti sa spája s akceptáciou zásady subsidiarity a to v štádiu prijímania rozhodnutia o postupe realizácie obranných opatrení.

Na dosiahnutie stanovených obranných cieľov v rámci spravodajskej činnosti je potrebné v celom rade prípadov cieľavedome vhodným spôsobom ovplyvniť konanie objektov spravodajského záujmu.²² Dlhodobá spravodajská prax potvrdzuje, že je možné to dosiahnuť prezentovaním nepravdivej informácie alebo súboru klamlivých informácií, ktoré v súlade s očakávaním príslušníkov spravodajskej služby ovplyvnia ich vnímanie reality, a s tým spojené rozhodovanie a konanie. V danom kontexte a vzhľadom na to, že tieto objekty spravodajského záujmu svoje aktivity realizujú v určitom spoločenskom prostredí, pomerne frekventovane, nie je možné od tejto prezentácie izolovať ani osoby, ktoré v tomto prostredí žijú, vykonávajú činnosť a pod. Zjednodušene povedané, najmä u týchto osôb môže táto prezentácia informácií (*správy*) spôsobiť vážne znepokojenie alebo vyvolať také nebezpečenstvo (*vid' § 361 TZ skutková podstata prečinu šírenie poplašnej správy*).

3 Spravodajské dezinformácie – metóda primeraných obranných opatrení

Nielen u nás, ale aj v iných právnych štátoch spravodajské služby pri plnení zákonom stanovených úloh realizujú primerané obranné opatrenia vrátane špecifickej metódy, ktorá je pomerne frekventovane označená zloženým termínom „*spravodajská dezinformácia*“. Je to tak preto, lebo sú účelovo využívané v komunikácii príslušníkov s vybranými objektmi spravodajského záujmu, ktoré spravidla neodrážajú skutočnosť a vyvolávajú u týchto objektov také predstavy, na základe ktorých sa rozhodujú v súlade s potrebami spravodajskej služby.

Obr. 1 : Dezinformácia – zloženie

²² HOLCR, K. a V. PORADA a kol., 2011. *Policačné vedy. Úvod do teórie a metodológie*, s. 40.

Dezinformovaním chápeme intencionálnu činnosť, proces, ktorý realizujú príslušníci spravodajskej služby v priebehu komunikácie s vymedzeným objektom spravodajského záujmu. V jej priebehu zámerne a cieľavedome poskytujú informácie, ktorým ovplyvňujú ich činnosť (*dezinformujú*) v súlade s potrebami spravodajskej služby (*skreslené, mylné informácie o situácii, v ktorej realizujú osoby svoju činnosť*).²³ Napríklad, realizovanou účelovou komunikáciou môžu byť vyvolané u osoby spravodajského záujmu mylné predstavy o objektoch, silách, prostriedkoch a metódach, zámeroch spravodajskej služby a pod. Tento cieľ môže byť dosiahnutý nielen vhodným utajovaním síl, prostriedkov, zámerov a metód, ale i maskovaním, vrátane využívania *legiend* v procese plnenia spravodajských úloh.²⁴

Z pohľadu celkového obsahu a funkcií, ktoré majú byť dosiahnuté aplikáciou spravodajskej dezinformácie, je možné túto metódu charakterizovať vo vzťahu k:

- ✓ *strategickému spravodajstvu (strategické spravodajské dezinformácie),*
- ✓ *taktickému spravodajstvu (taktické spravodajské dezinformácie),*

Strategické spravodajské dezinformácie

Sú koncipované s dlhodobou perspektívou účinnosti, vo väčšine prípadov zamerané na dosiahnutie základných cieľov v súlade s celospoločenskými úlohami (*záujmami*) – *dezinformácie v oblasti vedy a výskumu, dôležitých rozhodnutí štátnych orgánov, napr. v oblasti vojenskej situácie a iné*. Ich účelom môže byť:

- ✓ *eliminovanie aktivít cudzích spravodajských služieb,*
- ✓ *zabezpečenie ochrany utajovaných skutočností celospoločenského charakteru,*
- ✓ *prehlbovanie rozporov medzi cudzími spravodajskými službami a organizáciami, ktoré využívajú a iné.*

Príslušníci spravodajských služieb pri tejto špecifickej komunikácii na realizáciu strategických spravodajských dezinformácií využívajú rôzne subjekty, ktoré pre naplnenie tohto účelu zaujímajú odpovedajúce spravodajské pozície, o. i. môžu zisťovať účinnosť dezinformácie a kontrolovať reakcie na jej priebeh.

Taktické dezinformácie

Oblasti možnej aplikácie tejto metódy spravodajskej činnosti sú značne rozsiahle. Využíva sa predovšetkým pri plnení úloh súvisiacich s konkrétnym plnením spravodajských úloh, napríklad:

- ✓ *vytvárajú predstavy, ktoré sťažujú identifikované aktivity osôb spravodajského záujmu,*
- ✓ *vyvolávajú pochybnosti u osôb spravodajského záujmu vo vlastné sily a prostriedky = motivácia k hľadaniu spojencov,*
- ✓ *rozkladajú spravodajsky rozpracované skupiny a organizácie, vyvolávaním rozporov medzi jednotlivými členmi,*

---

²³ HULLOVÁ, M., 2023. Indikátory hybridných hrozieb - nástroj ich identifikácie a eliminácie. In: *Policajná teória a prax*, s. 5 – 26.

²⁴ *Legendou sa na účely zákona č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve rozumie súhrn nepravdivých údajov alebo súhrn nepravdivých údajov a pravdivých údajov o príslušníkovi Vojenského spravodajstva alebo o osobe konajúcej v prospech Vojenského spravodajstva alebo súhrn nepravdivých údajov o spravodajskom krycom subjekte, spravodajskom krycom objekte alebo o inom majetku štátu, ktorý užíva Vojenské spravodajstvo a údajov o jeho skutočnom účele (§19, ods. 1).*

- ✓ získavajú dôveru u osôb spravodajského záujmu,
- ✓ utajenie vecí, objektov, techniky v objektoch spravodajského významu, a pod.

4 Možné postupy pri aplikácii spravodajskej dezinformácie

Aplikácia spravodajskej dezinformácie musí byť zdôvodnená:

- ✓ identifikáciou impulzu,
- ✓ analýzou bezpečnostnej (*operatívnej*) situácie, konkretizácia potreby a to vo vzťahu k naplneniu vymedzeného účelu + zákonnosťou,
- ✓ stanovením dosiahnuteľných cieľov s uvedením aktivít, ktoré je potrebné realizovať po ich dosiahnutí,
- ✓ identifikáciu objektu spravodajského záujmu, ktorému je dezinformácia adresovaná s určením spôsobov prezentácie,
- ✓ predpokladanými reakciami objektu spravodajského záujmu na prezentovanú dezinformáciu,
- ✓ spracovaním systémového postupu pri plnení stanovených cieľov s uvedením zodpovednosti za použitie prostriedkov, metód, operácií a pod.,
- ✓ alternatívne spracovanými postupmi, reakciou na predikované zmeny situácie v priebehu aplikácie,
- ✓ účinkami dezinformácie na nezúčastnené subjekty a možnosťami ich eliminácie,
- ✓ zdôvodnením koordinácie, zodpovednosti, vzájomného zdieľania informácií medzi realizátormi,
- ✓ kontrolou a riadením z jedného centra a pod.

Spravodajské dezinformovanie je možné realizovať rôznymi spôsobmi, napr.:

a) spravodajská dezinformácia realizovaná prostredníctvom falzifikátu:

- ✓ *je účelovo vytvorený súbor informácií, ktoré neodpovedajú realite,*
- ✓ *účelovo vytvorený súbor informácií má konkrétnu formu, v ktorej je za určitých podmienok sprístupnený objektom spravodajského záujmu,*
- ✓ *objekt spravodajského záujmu nemá operatívne možnosti (napr. čas), aby si preveril pravdivosť prezentovaných informácií.*

b) spravodajská dezinformácia pozmenením:

V praxi nie je možné vždy sfalšovať všetky informácie, a preto je nutné doplniť, inak pozmeniť existujúce informácie (*súbor informácií*) o informácie, ktoré neodpovedajú skutočnosti. Pri aplikácii tohto spôsobu dezinformovania je potrebné si uvedomiť, že:

- ✓ *objekt spravodajského záujmu si môže preveriť časť poskytnutých informácií (napr. vlastnými spravodajskými prostriedkami),*
- ✓ *objekt spravodajského záujmu disponuje už určitým potenciálom informácií,*
- ✓ *je nutné odvrátiť jeho pozornosť od skutočnosti, o ktorej sa nesmie dozvedieť a pod.*

c) spravodajská dezinformácia opaku (obrátená):

Aplikácia tohto spôsobu vychádza z predpokladu, že objekt spravodajského záujmu vzhľadom k podmienkam, za ktorých informáciu získal, bude túto informáciu považovať za vedome nepravdivú, špeciálne upravenú (*sfalšovanú*) informáciu, ktorá ho má uviesť do

omylu, napr. dvojité agent, ktorý už v minulosti odovzdával cudzej spravodajskej službe nepravdivé informácie a pod.

Prezentovanie spravodajských dezinformácií

V štádiu prípravy realizácie je nutné rozhodnúť, akým spôsobom bude spravodajská dezinformácia prezentovaná osobe spravodajského záujmu. Pri tomto rozhodovaní je nutné vychádzať z poznania osoby, spôsobu jej života, stykov, záľub, komunikácie a pod. V praxi existuje celý rad možností, ktoré príslušník spravodajskej služby môže použiť.

a) Písomná (dokumentačná) forma

V danom prípade sú informácie spracované v podobe najrôznejších dokumentov (*správy, fotodokumentácia, schémy, náčrty, plány a iné*). Dokumenty sú účelovo zhotovené na realizáciu daného prípadu, v konkrétnej forme. Bez ohľadu na úplnosť spôsobu prezentácie môže mať tieto formy:

- ✓ *náhodné ponechanie dokumentov, inscenácia straty dokumentov,*
- ✓ *motivácia vytypovaného adresáta (vyvolanie záujmu) k získaniu dokumentov,*
- ✓ *použitie osôb konajúcich v prospech spravodajskej služby,*
- ✓ *publikovanie dokumentov v hromadne oznamovacích prostriedkoch,*
- ✓ *vytvorenie situácie, ktorá umožňuje osobe spravodajského záujmu získať dokumenty a iné.*

b) Ústna forma

Pre túto prezentáciu je charakteristické, že spravodajské dezinformácie sú podávané ústnym oznámením. Najvhodnejšie je to realizovať prostredníctvom sprostredkovacích agentúr (tajných spolupracovníkov) alebo iných stykov osoby spravodajského záujmu, ktoré sú ňou vyťažované.

c) Demonštračná forma

Dezinformovanie sa realizuje demonštráciou rôznych klamných javov a objektov pred osobou, ktoré sú vierohodným napodobením skutočnosti. Táto forma je využívaná predovšetkým pri dezinformovaní osoby o obranných objektoch a činnostiach. Môže sa realizovať v spojení s maskovacími opatreniami a využitím legendy javov a objektov, ktoré sú predmetom dezinformovania. V danom prípade je možné inscenovať určité objekty a pod.

Definovanie možných reakcií objektov spravodajského záujmu je východiskom pre konkretizáciu (*formulovanie*) úloh predovšetkým súvisiacich so zabezpečením kontroly jeho chovania na prezentovanú dezinformáciu. Výsledok spravodajského dezinformovania je možné vo vzťahu k objektu spravodajského záujmu posudzovať podľa toho:

- ✓ *ako prijíma prezentáciu,*
- ✓ *ako reaguje na prezentáciu,*
- ✓ *či a ako organizuje následné previerkové opatrenia,*
- ✓ *či nedochádza k zmenám v cieľoch pri realizovaní jeho aktivít,*
- ✓ *aké protioopatrenia prijíma k zabezpečeniu vlastnej bezpečnosti,*
- ✓ *či sú aj alternatívne riešenia v súvislosti s plnením cieľov dezinformácie a pod.*

Dôležitým predpokladom, ktorý prispieva k úspešnému uskutočňovaniu spravodajskej dezinformácie, je existencia vhodných prostriedkov pre samotnú komunikáciu v procese jej aplikácie. Táto skutočnosť musí byť akceptovaná príslušníkmi spravodajských služieb pri plnení zákonom stanovených úloh. Osobitne sa to týka možností a perspektív vo vzťahu k používaniu prostriedkov spravodajskej služby.

Záver

V predložennom príspevku autori charakterizujú dezinformáciu ako jednu z metód spravodajskej činnosti. Pri napĺňaní tohto zámeru poukazujú na oprávnenú potrebu jej aplikácie pri plnení úloh, ktoré sú v súlade a rozsahu zákona povinné plniť kreované spravodajské služby v právnom štáte. Argumentačne uvádzajú, že na dosiahnutie stanovených obranných cieľov v rámci spravodajskej činnosti je potrebné v celom rade prípadov cieľavedome a primeraným spôsobom ovplyvniť konanie objektov spravodajského záujmu, a to prezentovaním nepravdivej informácie alebo súboru klamlivých informácií, ktoré v súlade s očakávaním príslušníkov spravodajskej služby ovplyvnia ich vnímanie reality, a s tým spojené rozhodovanie a konanie. V danom kontexte a vzhľadom na to, že tieto objekty spravodajského záujmu svoje aktivity realizujú v určitom spoločenskom prostredí, pomerne frekventovane, nie je možné od tejto prezentácie izolovať ani osoby, ktoré v tomto prostredí žijú, vykonávajú činnosť a pod. Zjednodušene povedané, najmä u týchto osôb táto prezentácia informácií (správy) môže spôsobiť vážne znepokojenie alebo vyvolať také nebezpečenstvo, ktoré naplní skutkovú podstatu prečinu šírenie poplašnej správy podľa Trestného zákona.

Aj napriek tejto eventualite autori zdôvodňujú, že príslušníci spravodajských služieb sú pri plnení úloh v súlade a rozsahu zákona oprávnení realizovať primerané obranné opatrenia, medzi ktoré je možné zaradiť aj aplikáciu spravodajskej dezinformácie (špecifickú metódu spravodajskej činnosti) a toto ich konanie nemožno považovať za trestný čin, pretože ide o okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu v zmysle § 28 Trestného zákona – Výkon práv a povinností.

Literatúra

- ERNEKER, J. a V. PORADA a kol., 2006. *Poznávaní potrieb a transfer vedeckých poznatkov do policejní praxe*. Praha: PA ČR Praha. 232 s. ISBN 80-7251-217-X.
- JANOŮŠEK, J., 1984. *Společná činnost a komunikace*. Vyd. 1. Praha: Svoboda. 242 s.
- HOLCR, K. a V. PORADA a kol., 2011. *Policejné vedy. Úvod do teórie a metodológie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 242 s. ISBN 978-80-7380-329-2.
- HULLOVÁ, M., 2023. Indikátory hybridných hrozieb – nástroj ich identifikácie a eliminácie. In: *Policejná teória a prax*. Roč. 31, č. 2 (2023), s. 5 – 26. ISSN 1335-1370.
- KOMINAREC, I., 2008. *Multikultúrna výchova vo voľnočasových aktivitách*. In. Konferencia pedagógov voľného času školských zariadení. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, alokované pracovisko Prešov. s. 12 – 18. ISBN 978-80-8045-532-3.
- PODOLAN, M., 2014. *Kniha citátov*. Bratislava: Marenčin PT. 2014. 925 s. ISBN 978-80-8114-438-7.
- ROVER, de C., 2003. *Slúžiť a chrániť, ľudské a humanitárne právo pre policejné a bezpečnostné sily*. Bratislava: Príroda. 413 s. ISBN 80-07-01200-1.
- SLOVENSKÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA. NÁRODNÉ BEZPEČNOSTNÉ ANALYTICKÉ CENTRUM. *Hybridné hrozby. Krátky terminologický slovník*.
- ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2011. *Správa o právnom štáte prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej*

86. plenárnom zasadnutí (Benátky 25. – 26. marca 2011)[online]. [cit. 10. januára 2024]
Dostupné na internete:
https://www.ustavnysud.sk/documents/10182/992184/bk_8.pdf/07f9fdb3-5567-4e15-bb4f-bfd984d324c3.

Zákon č. 46/1993 Z.z. o Slovenskej informačnej službe v platnom znení.

Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v platnom znení.

Zákon č. 500/2022 Z.z. o Vojenskom spravodajstve v platnom znení.

Keywords: police and security activity, disinformation, intelligence services, intelligence disinformation

Summary

In the presented article, the authors characterise disinformation as one of the methods of intelligence activities. In fulfilling this purpose, they point out the legitimate need for its application in the performance of the tasks that the created intelligence services are obliged to be performed in accordance with and within the scope of the law in a state governed by the rule of law. They argue that in order to achieve the stated defensive objectives of intelligence activities, it is necessary in a number of cases to purposefully influence the actions of the objects of intelligence interest in an appropriate manner by presenting false information or a set of misleading information which, in accordance with the expectations of intelligence officers, will influence their perception of reality and related decision-making and action. In the present context, given that these objects of intelligence interest carry out their activities in a particular social environment on a relatively frequent basis, it is not possible to isolate the persons who live, work, etc. in said environment. In spite of this eventuality, the authors justify that intelligence officers in the performance of their tasks are, in accordance with and within the scope of the law, entitled to implement appropriate defensive measures, which may include the application of intelligence disinformation (a specific method of intelligence activity) and, therefore, their actions cannot be considered a criminal offence, as this is a circumstance excluding the illegality of the act within the meaning of Section 28 of the Criminal Code – Exercising Rights and Obligations.

prof. Ing. Miroslav Lisoň, PhD.
Katedra kriminálnej polície
Akadémie Policajného zboru v Bratislave
e-mail: miroslav.lison@akademiapz.sk

Mgr. Bc. Ľudovít Fidler
Katedra kriminálnej polície
Akadémie Policajného zboru v Bratislave
e-mail: ludovit.fidler@akademiapz.sk

Recenzenti: mjr. JUDr. Michal Marko, PhD.,

doc. JUDr. Adrián Vaško, PhD.